

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій
Кафедра германської філології

БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

Спеціальність (напрямок підготовки) 6.020303 «Філологія»

Рольові ігри на уроках англійської мови

Допущено до захисту «__» _____ 20 р.

Зав. каф. германської філології ___ канд. філол. наук, проф. Кобякова І. К.

Виконала:

студ. групи ПР-52

Рожкова Олена Володимирівна

Науковий керівник:

старший викладач кафедри

германської філології

Ущатовська Ірина Василівна

Суми 2019

Зміст

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ I. Рольова гра як засіб навчання англійської мови в початковій та середній школі.....	5
1.2 Види рольових ігор на уроках англійської мови.....	8
1.3 Методика рольових ігор. Дидактичні вимоги до рольових ігор.....	10
Розділ II. Практичні приклади рольових ігор різного рівня і їх аналіз	12
2.1 Введення рольових ігор та їх використання на різних етапах уроку.	18
2.2 Результативність рольових ігор.....	19
Висновки.....	22
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	24
СПИСОК ДОВІДКОВИХ ДЖЕРЕЛ.....	25

ВСТУП

Сучасна методика навчання в школі висуває перед учителем і учнями нові вимоги. Спостерігається відхід від традиційних форм, при яких навчання більшу частину часу проходить пасивно; пошук нових форм призводить до активізації навчання на протязі всього навчального процесу. Метою сучасної освіти є виховання гармонійно розвиненої особистості. Знання іноземних мов стає необхідною умовою розвитку культурної, вихованої і успішної людини. В той же час, при підвищенні рівня мотивації, учні зіштовхуються з великими труднощами при вивченні мови, які часто здаються їм непереборними. Одним із засобів, що володіє великим навчальним потенціалом, є рольова гра.

Навчання іноземної мови багато в чому ґрунтується на наслідуванні. Рольова гра так само передбачає наслідування дійсності, закладає основи комунікативної компетенції і веде до досягнення головної мети навчання іноземної мови - вмінню спілкуватися іноземною мовою.

Об'єкт роботи: процес викладання англійської мови.

Предметом роботи є дидактичні можливості рольової гри як методу навчання англійській мові.

Методи дослідження:

Теоретичні: вивчення та аналіз педагогічної та методичної літератури;
практичні: вивчення практичного досвіду.

Практичне значення роботи: Результати проведеного дослідження можуть бути використані на практиці викладання англійської мови; на курсах підвищення кваліфікації вчителів англійської мови.

Мета роботи: вивчення особливостей застосування методу рольових ігор на уроках англійської мови.

Завдання роботи:

1. Вивчити поняття рольових ігор, їх види та навчальні можливості при використанні даного методу на уроках англійської мови.

2. Викласти методику застосування рольових ігор, обґрунтувати доцільність методу рольової гри.

3. Сформулювати вимоги до застосування рольових ігор на уроках англійської мови.

4. Описати і проаналізувати власну практичну роботу щодо застосування рольових ігор на уроках англійської мови.

5. Зробити висновки про результативність застосування методу рольових ігор.

РОЗДІЛ I. Рольова гра як засіб навчання англійської мови в початковій та середній школі

Серед усіх форм роботи на уроці англійської мови ігрові методи є найбільш дієвими для досягнення мети розвитку потенціалу особистості. Бажання грати — це природна потреба будь-якої здорової дитини. Через гру дитина пізнає світ, будує свої моделі взаємовідносин з навколишнім світом, людьми, шукає шляхи самовираження. У дошкільному віці дитина дотримується власних правил гри, важко погоджуючись грати за заданими правилами. У школі дитина вже може «приміряти» на себе різні ролі, намагатися відповідати умовам гри та характеру персонажів. Старші учні через гру можуть подолати горе, «сховавшись» за маскою зображуваного персонажа, найактивніші з них можуть реалізувати свій творчий потенціал. Характерно те, що для кожної, навіть дорослої ролі, існує певний мовний етикет. Чим більше ролей людина може «зіграти» за життя, тим багатше її внутрішній світ.

Вивчаючи іноземну мову, вчитель і учні неминуче приміряють на себе різні соціальні ролі, різні лінії поведінки, різні ситуації, мають різні теми для спілкування, тобто постійно знаходяться в умовах відповідності якому-небудь мовному етикету. Тому на уроках іноземної мови використовувати рольові ігри є традиційний метод. У грі здібності дитини виявляються в повній мірі. Якщо гра організована так, що дитині доводиться приймати самостійні рішення, то така гра загострює розумову діяльність. Уміння висловити свої думки в грі на англійській мові формує інтерес до предмету і мотивує на вивчення іноземної мови.

Рольову гру можна розглядати як інтенсивний метод навчання мови. Відмінною рисою її є мимовільне запам'ятовування (яке забезпечується створенням на заняттях атмосфери легкості та невимушеності, емоційного піднесення), використанням паралінгвістичних засобів в мовній комунікації,

а також використанням музичних особливостей реприз та виразів. Застосовуючи на практиці наведені зразки в організації неофіційного спілкування на уроках вдається втілити принцип двоплановості: для учнів головною частиною виступає спілкування, а для вчителів кожен урок направлений на досягнення певної навчальної мети. Тобто, в учнів немає усвідомлення, що вони в цей момент присутні на звичайному уроці під час навчального процесу, завдяки ілюзії реального спілкування. [11,38]

Інтенсивний метод успішно використовується у практиці навчання, адже завдяки йому навчальний процес поєднується з реальним спілкуванням. Ґрунтується цей метод на високій мотивації спілкування. Щоб досягти мотивації зазвичай використовуються різноманітні ігрові стимули, які є в усіх видах навчальних матеріалів. Присвоюючи кожному учневі престижну соціальну роль та приділяючи достатню увагу до його індивідуального світосприйняття, можна досягти неабияких успіхів, а найголовніше подолати психологічний бар'єр спілкування, що є однією з головних умов успішного навчання. Роль — це своєрідна маска, яку одягає учень під час процесу гри. Вона допомагає школяреві проявляти ті сторони свого внутрішнього світу, які він вважає за потрібне відкрити при спілкуванні. Найголовнішим козирем у використанні цього методу є зняття страху перед помилкою. Завдяки доброзичливому ставленню учень почуває себе вільно, не соромиться дати неправильну відповідь на поставлене питання. Проявляючи інтерес до учня як до свідомого партнера при говорінні можна зняти почуття невпевненості. [9,13].

1.1 Визначення, цілі та завдання рольових ігор

Рольова гра — метод, що відноситься до групи активних способів навчання практичному володінню іноземною мовою. Рольову гру можна

порівняти із виставою. Вона теж має свій сюжет, дійових осіб, проблемні ситуації. [1, с. 12]

М.Ф. Стронін розглядає гру як ситуативно-варіативну вправу, завдяки якій формується можливість для багаторазових повторів мовного прикладу в умовах, що максимально нагадують реальне мовне спілкування з притаманними йому рисами, серед яких: емоційність, спонтанність, цілеспрямованість мовного впливу. [11, с. 3]

Рольова гра — це мовний, ігровий та навчальний вид діяльності водночас. Для учня, рольова гра — це сукупність дій, спрямованих на те, щоб максимально відповідати характеру отриманої ролі, до кінця не усвідомлюючи навчальний характер гри. Для вчителя, рольова гра — це активний, дієвий метод, який допомагає закріпити матеріал, тренувати вміння і навички мовленнєвої діяльності, навчити діалогічному мовленню, провести прихований контроль сформованості умінь і навичок, проаналізувати рівень засвоєння матеріалу.

Основна мета використання рольових ігор на уроках англійської мови — формування комунікативних навичок.

Рольова гра сприяє вирішенню як навчальних, так і виховних завдань. Коротко їх можна сформулювати в наступних тезах:

Навчальні:

1. формує і розвиває мовні навички та вміння учнів
2. мотивує активну діяльність учнів на уроці
3. закріплює на практиці мовний матеріал
4. вчить діалогічного мовлення

Розвиваючі:

1. розширює сферу спілкування, вчить використовувати моделі спілкування
2. сприяє розширенню асоціативної бази
3. вчить долати психологічні бар'єри в спілкуванні

4. розвиває вміння контролювати свої вчинки і давати об'єктивну оцінку вчинкам інших.

Виховні:

1. організовує навчальне співробітництво і партнерство
2. виховує свідому дисципліну
3. вчить проявляти ініціативу, відстоювати свою точку зору
4. розширює психологічний діапазон, веде до розуміння інших людей.

[3, с. 21].

1.2 Види рольових ігор на уроках англійської мови

Рольові ігри як метод навчання можна класифікувати за ступенем самостійності учнів і по положенню в структурі уроку.

За ступенем самостійності учнів можна виділити наступні види:

1. контрольована
2. помірно-контрольована
3. вільна

Відповідно до положення в структурі уроку можна виділити наступні види:

1. епізодична
2. тривала [2, с. 15].

Розглянемо дані види рольових ігор докладніше.

Контрольована рольова гра зазвичай будується на основі зразка. Це може бути діалог або текст. Вихідний матеріал детально аналізується, опрацьовується. Учням пропонується спочатку прочитати за ролями, потім інсценувати діалог. Після цього учні приступають до імпровізації на прикладі цього діалогу і працюють за зразком. У випадку з текстом це може бути розігрування сценки, що ілюструє зміст тексту. Відмінною ознакою цього

виду рольових ігор є наявність зразка і заданий алгоритм дій, наявність опорних сигналів, задана вчителем лексика, моделі фраз, тобто учитель повністю планує і контролює поведінку і репліки учнів. Контрольована рольова гра використовується в разі, коли на уроці необхідно формування навичок мовленнєвої діяльності на початковому етапі вивчення теми.

Під помірно - контрольованою рольовою грою розуміють процес, під час якого кожен учасник отримує завдання, яке невідоме всім іншим учасникам. Кожен учасник дотримується заданої лінії поведінки, спонтанно реагуючи на репліки інших «персонажів» гри. Цей вид гри найбільш складний, тому що учасники, з одного боку, повинні діяти в рамках заданих їм параметрів, з іншого боку, вміти швидко реагувати на поведінку інших учасників, не виходячи за рамки свого образу. Роль вчителя в такій грі нагадує роль сценариста, який тільки описав ролі, але не бере участі в постановці п'єси. Даний вид рольової гри доречно використовувати при досить хорошому мовному досвіді учнів. Помірно-контрольована гра дає можливість для постановки проблемних ситуацій.

Вільна рольова гра передбачає вільний вибір учнями лексики, форми спілкування, розвитку дії. При роботі в різних групах учні самі розподіляють ролі. Учитель називає тему і коротко описує ситуацію, обговорює з учнями очікуваний результат гри. Під час проведення гри вчитель виступає в ролі спостерігача, робить висновки про рівень підготовки учнів. Проведення такої форми мовленнєвої взаємодії передбачає ґрунтовну підготовку учнів по темі, тому даний вид найкраще використовувати на завершальному етапі вивчення теми.

Тривалість рольової гри на уроці може варіюватися від невеликого епізоду до цілого уроку. Це залежить від мети та завдань уроку. Найчастіше використовуються епізодичні рольові ігри для відпрацювання тієї чи іншої конструкції і т.д. Тривала рольова гра відкриває широкі можливості для розкриття творчого потенціалу учнів, розвиває їх соціальні вміння.

1.3 Методика рольових ігор. Дидактичні вимоги до рольових ігор

Мартиненко Л.С. виокремлює наступні переваги використання рольової гри в класі:

1. За допомогою рольової гри можна зацікавити, використовуючи різноманітні функції, структури, великий обсяг лексичного матеріалу.
2. Рольова гра тренує навички говоріння. Учень може вільно висловлюватись в будь-якій ситуації на будь-яку тему.
2. За допомогою рольової гри створюється ситуація, в якій учень повинен використовувати та розвивати певні мовні форми, які необхідні в звичайному житті, в системі соціальних відносин.
3. Рольова гра можна порівняти зі своєрідною практикою, не тільки іноземної мови, а й життя. Можливість вільно висловлювати свою думку допомагають саме заняття в ігровій формі. Аби освоїти іноземну мову потрібна практика, а саме: говоріння. Саме для цього і створюється невимушена атмосфера гри, де можна випробувати свої сили в дружньому оточенні однокласників. А вже згодом з отриманими знаннями йти в доросле життя. Мовний матеріал у цьому випадку є дуже корисним.
4. Рольова гра наділяє відкриває нові можливості. Вона наділяє сором'язливих хоробрістю, змінює невпевненість на рішучість. Деякі учні відчують труднощі, коли основна увага приділяється саме особистості учня, його досвіду. Під час гри, такі школярі розвиваються, а головне їх особистість не порушена. Крок за кроком, спостерігається помітний прогрес, учні розкривають свої здібності. В деяких відкриваються приховані таланти, деякі з них виявилися обдарованими.

5. Гра приносить задоволення тим, хто в неї грає, коли учні починають розуміти, що їм треба робити, вони дають волю своїй уяві, розкривають свою творчу сторону. Засвоєння матеріалу стає набагато ефективнішим, оскільки ти займаєшся тим, до чого лежить душа. [15, с. 86-87].

Ознайомимося з викладом методики рольових ігор. Методисти виділяють такі компоненти:

Перший компонент — ролі. Ролі, які виконують учні на уроці, можуть бути соціальними і міжособистісними. Соціальні ролі відображають місце особистості в системі об'єктивних соціальних відносин (професійні, соціально-демографічні), міжособистісні залежать від місця особистості в системі міжособистісних відносин (суперник, лідер, друг). Підбір ролей є важливим завданням, так як він має на меті формування активної життєвої позиції та кращих людських якостей індивіда, таких як взаємовиручка та колективізм. [6, с. 19].

Другий компонент рольової гри — вихідна ситуація. Створюючи ситуацію потрібно приділити увагу обставинам реальної дійсності, а особливо взаємовідносинам комунікантів. Зазвичай, у навчанні іноземної мови досить часто використовуються мовні ситуації. Вони, у свою чергу, викликають мовну реакцію учнів. Слід розумітися також на розрізненні мовної ситуації природнього походження, яка виникає без стороннього впливу, і на розрізненні навчально-мовної ситуацій, яка виникає, у більшості випадків, штучним шляхом. М. В. Ляховицький і Є. І. Вишневецький виділяють наступні компоненти ситуації: 1) суб'єкт, 2) об'єкт (предмет розмови), 3) відношення суб'єкта до предмету розмови, 4) умови мовного акту. [25, с. 56-57].

Третій компонент рольової гри — рольові дії, що виконуються учнями під час виконання певної ролі. Рольові дії як різновид ігрових дій органічно пов'язані з роллю, а роль є головним компонентом рольових ігор. Вони складають основну, далі нерозривну одиницю розвинутої форми гри (Д.

Б. Ельконін). Вони включають вербальні і невербальні дії, використання бутафорії [13, с. 17-18].

Розділ II. Практичні приклади рольових ігор різного рівня і їх аналіз

Англійська мова є предметом, який вчить дітей спілкуванню. Засвоєння мовного матеріалу йде в різних тренувальних вправах. Рольовій грі варто приділяти час на всіх етапах роботи над темою. Організуючи рольові ігри на уроках англійської мови, вчитель повинен усвідомлювати, що головною метою гри має стати реальна взаємодія партнерів по грі, а не просто обмін репліками. Рольова гра повинна навчати насамперед спілкування, тобто спонтанного проживання запропонованої ситуації. Далі наводяться приклади ігор, які доречно використовувати на уроках англійської мови.

Ігровий метод для активізації пізнавального інтересу до вивчення іноземної мови, зокрема, рольових ігор, був застосований мною на практиці. Проведення рольових ігор стало важливою подією в житті класу, оскільки воно, з одного боку, стало новим досвідом, а з іншого — серйозним випробуванням учнів на самостійність і винахідливість. Під час практики, а також в процесі проведення занять з іноземної мови, була складена характеристика учнів класу. Було визначено, що в класі немає явних лідерів, що сприяло згуртованості й організованості класу у виконанні спільних вправ, вмінню колективно планувати їх і поділити завдання між собою. Слід зазначити, що кожен учень має вільно морально-психологічну позицію. Що, у свою чергу, було враховано при підготовці і проведенні в класі рольових ігор.

Слово “гра” породжувало зацікавленість і особистісну причетність учнів до уроків. Орієнтуючись, перш за все на задоволення від процесу гри,

учні могли усвідомлювати закладені у рольовій грі неігрові мети, що направлені на розвиток навичок діалогічного і монологічного мовлення, закріплення нової лексики, навчання спілкуванню в парах та колективі. Рольові ігри проводилися в класі регулярно та учні до них звикли, тому на початку нової теми вони самостійно мали можливість обрати саме ту гру, яка їм більше сподобалася. Так, на першому ж занятті за новою темою учні виконували вправи, які являли собою контрольовану рольову гру.

Одним з видів рольової гри, що є поширеною на уроках іноземної мови, є складання діалогів. У період педагогічної практики даний вид роботи успішно застосовувався. Наведу приклад. На одному з уроків проводилося аудіювання. Незнайомі слова заздалегідь були виписані на дошку, для того, щоб учні переписали їх у зошити. Прослухавши діалог, учні виконали різні завдання, в число яких входили такі: "Дайте відповідь на питання", "Перетворіть пропозиції, замінивши виділені слова словами з діалогу" і так далі. Ці вправи можна вважати своєрідною підготовкою до рольової гри у вигляді складання діалогів, подібних до прослуханого.

В ході педагогічної практики мною був підібраний комплекс рольових ігор на тему "Книги", адже дана тема не досить розглянута, в ній відсутні ігри, майже немає цікавих завдань. Можна спостерігати в наш час, що підлітки не зацікавлені в читанні книг, такий вид рольової гри підвищує мотивацію до читання. Проблемою є і те, що багато учнів вважають, що тема "Книги" є нудною та одноманітною, тим самим використовуючи метод гри вчитель може зацікавити учнів, урізноманітнити уроки.

Під час педагогічної практики мною були успішно проведені такі ігри.

Рольова гра "What's the book about?"

Завдання першого учня: Ви читаєте свій щоденник для позакласного читання. Ваш молодший брат (сестра) задає вам питання, про що книга. Відповідайте на його питання.

Завдання другого учня: Ви молодший брат (сестра). Ваш брат (сестра) читає назви книг, поцікавтеся, про що в них йдеться.

Учень (старший брат / сестра): Mark Twain. "The Adventures of Tom Sawyer".

Учень (молодший брат / сестра): What's the book about?

Учень (старший брат / сестра): The book "The Adventures of Tom Sawyer" by Mark Twain is about adventures.

Дана гра використовувалася на основному етапі уроку. Гра "Про що книга" позитивно вплинула на формування пізнавальних інтересів школярів, повпливала на нового досвіду ведення гри. Вона сприяла розвитку таких якостей, як самостійність, креативність. Учні активно, захоплено працювали, допомагали один одному, не перебивали своїх товаришів. Учні познайомилися з творами багатьох письменників, навчилися правильно ставити питання і відповідати на них.

Хотілося б відзначити, що під час проходження практики використовувалися і інші види рольових ігор. До вибору гри треба відноситися з усією серйозністю. У психолого-педагогічній літературі зазначається, що якщо уроки з використанням ігрового методу не принесли бажаного результату, то вони є потенційно згубними для навчального процесу, пригнічують учнів і є шкідливими для професійної репутації самого вчителя. За допомогою повноцінної і якісної оцінки результативності на уроках з використанням ігрового методу можна проконтролювати результативність навчання і своєчасно внести потрібні поправки. Зворотній зв'язок і оцінка якості потрібні, у першу чергу, викладачеві—— керівнику, на кожному етапі проведення гри. В цьому мені допоміг спосіб опитування у вигляді анкети або письмового відгуку. Після закінчення практики мною було проведене опитування, що стосувалося проведених ігор. А саме:

1. Що ви очікували від гри?
2. Чи відчували ви себе задіяним в роботу?

3. Напишіть деякі зауваження з приводу подальшого вибору гри, ходу гри, підготовлених матеріалів і устаткування
4. Чи сподобався вам даний вид роботи?
5. Що нового ви для себе дізналися?
6. Які можливі зміни потрібно внести для покращення методу гри?

Спочатку учням важко було давати відповіді на ці питання, але згодом, в ході проведення рольових ігор, вони вже сміливо відповідали на них.

Таким чином, враховуючи думки та інтереси учнів на заняттях вдалося створити атмосферу співпраці, а це, в свою чергу, є важливим фактором для підвищення мотивації учнів до вивчення іноземної мови та, в цілому, для підвищення успішності учнів.

Отже, рольові ігри позитивно впливають на формування пізнавальних інтересів, сприяють усвідомленому освоєнню іноземної мови. Учні стали більш самостійними, ініціативними, навчилися працювати злагоджено, уникаючи конфлікти. Вони активно, захоплено працювали, допомагали один одному, уважно слухали своїх товаришів. Задача педагога полягає тільки в тому, щоб контролювати процес навчальної діяльності та завчасно оцінити вплив тієї чи іншої гри на успішність в навчальному процесі.

Серед низки проведених ігор були і такі:

1. Гра-кросворд на тему «Гроші».

Мета: ознайомлення учнів з лексиною по темі «Гроші», запам'ятовування графічного образу слова.

Опис: гра у вигляді поля з сітки 14 на 14 клітин, в кожній з яких написана буква алфавіту. Серед букв зашифровані слова по даній темі. Перед початком гри учні разом з учителем читають і переказують слова з активного словника. Завдання учнів — самостійно відшукати серед букв дані слова, спираючись на список внизу сторінки.

Учні грають індивідуально або в парах (в даному випадку в гру привноситься азарт).

2. Гра - кросворд «Прикметники для опису людей».

Мета: використання нової лексики в мові під контролем викладача.

Опис: учні діляться на дві групи — А і В. Викладач пропонує групам бланки з кросвордом по темі, який заповнений тільки на половину. Слова з груп А і В не збігаються, а є продовженням кросворду. Завдання учнів — заповнити кросворд новими словами до кінця, при цьому пояснивши іншій команді значення відсутніх слів.

3. Гра - проект «Рецепт страви».

Мета: монологічне висловлювання з активною лексикою, спонтанне висловлювання в ситуаціях спілкування.

Опис: учні діляться на групи. Кожна група створює свій «рецепт» і робить його презентацію. «Незалежні експерти по здоровому харчуванню» оцінюють «рецепти» і висловлюють свою думку. На презентацію відводиться 7 хвилин. Завдання учнів — підготувати монологічне висловлювання за темою, спонтанно висловити свою думку.

Ігри умовно можна поділити на: граматичні, лексичні, фонетичні, орфографічні. Коротко про кожну:

1. Граматичні ігри

1. Зображення дії. Мета: автоматизація вживання дієслів в усному мовленні.

Хід гри: учні грають утворюючи пари. Один гравець зображує дію (мімічне або пантомімічне), інший повинен прокоментувати його, вживаючи вивчені дієслова.

2. Лексичні ігри

1. Цифри. Мета: повторення кількісних числівників.

Хід гри: утворюються дві команди. Праворуч і ліворуч на дошці записується хаотично однакова кількість цифр. Викладач називає цифри одну за одною. Представники команд повинні швидко знайти і викреслити

названу цифру на своїй половині дошки. Виграє команда, яка швидше впоралася із завданням.

4. Орфографічні ігри

1. Встав букву. Мета: перевірка засвоєння орфографії в межах вивченого лексичного матеріалу.

Хід гри: утворюються дві команди. Дошка розділена на дві частини. Для кожної команди записані слова, в кожному з яких пропущена буква. Представники команд по черзі виходять до дошки, вставляють пропущену букву і читають слово.

Наприклад: c ... t, a ... d, a ... m, p ... n, r ... d, s ... t, r ... n, t ... n, o ... d, t ... a, l ... g, h ... n, h ... r, h ... s, f ... x, e ... g, e ... t, d ... b (cat, and, arm, pen, red, car, sit, ran, ten, old, tea, leg, hen, her, his, fox, egg, eat, bed).

Таким чином, завдяки широкій різноманітності і комунікативній спрямованості гри можна включати на будь-якому етапі вивчення лексики іноземної мови. На початковому етапі вивчення лексики вони будуть представлені у вигляді ігрових вправ, які полегшать запам'ятовування нових слів. На заключному етапі доречні рольові ігри та ігрові ситуації, які і приведуть до головної мети вивчення нової лексики—— спілкуванню.

Ігрові форми навчання актуальні не тільки на початковому, але і на старшому етапі навчання, адже вони активізують пізнавальні процеси учнів, підвищують мотивацію до вивчення іноземної мови. Але що особливо важливо —— ігрові методики створюють цілком природні ситуації спілкування між учасниками. [11, с. 25].

Отже, рольові ігри позитивно впливають на формування пізнавальних інтересів, сприяють усвідомленому освоєнню іноземної мови. Вони сприяють розвитку таких якостей, як самостійність, ініціативність, вихованню почуття колективізму. Учні активно, захоплено працюють, допомагають один одному, уважно слухають своїх товаришів; учитель лише керує навчальним процесом.

2.1 Введення рольових ігор та їх використання на різних етапах уроку

На першому році навчання англійської мови рольова гра вводиться поступово за допомогою різних нетривалих рольових вправ. Вони повинні бути контрольовані вчителем. Елементи гри можуть пронизувати будь-який етап уроку.

Рольові ігри на початковому етапі проводяться в різних режимах роботи:

1. Вчитель — Клас. У такій формі проводиться рольова гра для фонетичної зарядки.

2. Вчитель — Учень 1, Учень 2 і т. д. Ця форма зручна для інтерв'ю на початковому етапі вивчення будь-якої теми.

3. Учень — Учень. Традиційна робота в парах з виконанням заданої ролі.

4. Учень — Клас. Рольова гра з заданими параметрами для головного героя (сильний учень) і учні класу, які діють спонтанно.

5. Учень — Група. Така форма використовується для закріплення і на завершальному етапі роботи над темою. Має на увазі помірно - контрольовану або вільну рольову гру.

6. Група — Група. Творчі рольові ігри, спрямовані на прихований контроль сформованості умінь і навичок на завершальному етапі роботи над темою. [29, с. 196].

2.2 Результативність рольових ігор

Вивчення мови може стати цікавим процесом, якщо вчитель докладає зусилля для дослідження нових підходів. Рольова гра є одним з багатьох методів навчання. Та якщо користуватися нею правильно, вона швидко принесе свої плоди. Рольова гра має велику кількість переваг. Перш за все, вона підвищує мотивацію. Звичайні щоденні розмови швидко набридають. Тоді, на допомогу приходять гри, а з нею і можливість уявити різні ситуації наживо, зіграти та прожити їх. Це додає інтерес до уроку. Найголовніше те, що вчитель має можливість відтворити певні соціальні ролі на уроці, що близькі учневі. Цей спосіб є ефективним, тому що приносить задоволення, а це є важлива частина навчального процесу.

Рольова гра цікава ще й тим, що при розігруванні ситуації вчитель дає дозвіл, а саме, спонукає учнів використовувати природні вирази та інтонацію, а також жестикуляцію. Тим самим, створюється розважлива атмосфера, де вчитель, так як і учень, може дозволити собі посміятися чи пожартувати. За допомогою гри, учень починає розуміти більш тонкі аспекти предмету. Ігрова діяльність викликає зацікавленість та активність, допомагає інтегрувати знання в дії шляхом вирішення різних проблем, пошуку нових творчих рішень.

Гра є одним з найкращих способів розвинути навички ініціативи, самосвідомості та роботи в команді. Безумовно, це набагато ефективніше за вивчення звичайних фактів, більшість з яких вже застаріли. Групова діяльність позитивно впливає на особистість учня. Вміння працювати в команді є необхідною навичкою в житті.

Але варто пам'ятати, що при всій привабливості гри необхідно дотримуватися почуття міри, інакше ефект може бути протилежний. Учні можуть втомитися та втратити ентузіазм.

Рольові ігри помітно відрізняються від усіх інших видів інтелектуальних ігор: настільних, карткових, логічних, та інших [10, с. 11].

По-перше, рольова гра може проводитися тільки за наявності ведучого. В рольовій грі саме ведучий є основною дієвою особою, порівняно з іншими іграми, де він відіграє роль пасивного спостерігача.

По-друге, головною рисою рольової гри є те, що в ній немає поняття переможців та тих, хто програв. Все це по тій простій причині, що учасники не грають один проти одного, вони грають в одній команді. Завдяки цьому прийому досягається розуміння таких понять як "взаємодопомога". Відсутність суперництва має свій позитивний вплив на гру, вкінці якої кожен почуватися переможцем. Основною метою команди гравців — виконати певне завдання, прописане в сценарії, про подробиці якого знає тільки ведучий. Можна сказати, що гравці грають проти ведучого, але це не зовсім так: ймовірніше вони грають проти сценарію, намагаючись подолати всі труднощі і разом вийти переможцями з гри, досягнувши певної мети. [4, с. 217].

По-третє, рольова гра є творчим процесом. З усією впевненістю можна сміливо заявити, що з усіх ігор саме цей вид спонукає гравців проявляти творчий потенціал. Гравця можна порівняти з творцем, що є автором свого персонажу. Він має змогу впливати на ігровий світ та дії других персонажів.

По-четверте, рольові ігри не мають одного із ймовірних недоліків рольової гри. Всі ігри, рано чи пізно, набридають, але тільки не рольова гра. Рольові ігри мають досить широкий простір для фантазії і уяви [16, с. 229]. Необмежені можливості дають можливість варіювати різні деталі до нескінченності. Будь-якого персонажа можна легко замінити, створивши нового героя. Якщо вам раптом стане нецікавим фантастичний світ далекого майбутнього, його можна легко замінити на детектив або світ казковий. Гравець може помінятися місцями з ведучим, за бажанням обох сторін. Набридає сценарій, але тільки не сама гра.

П'ята своєрідна риса рольової гри — в неї можна грати без кінця, при умові, що фантазія та уява добре розвинені. Як тільки но одна команда завершила пригоду, то вона відразу може почати нову. Якщо ведучий має ще декілька цікавих сценаріїв. [22, с. 23].

Вибір гри повністю залежить від характеру дитини. Якщо гра проводиться в колективі, то однією з основних умов є правильній підбір дітей по характеру та взаємовідносинам в колективі. Вибір гри напряму залежить від виховних завдань, які вимагають неодмінного вирішення.

За допомогою рольової гри, можна покращити відносити в класі, загладити конфлікти між учнями та створити комфортний психологічний клімат. Учні, що успішно виконували завдання, з легкістю освоюють іноземну мову, швидко долають бар'єр спілкування. Серед переваг гри є не тільки зрушення в навчальному процесі, а й прогрес у вирішенні ряду виховних і розвиваючих завдань.

Висновки

Серед методів навчання, що використовуються в навчальних закладах є дискусії, дебати та ігри. Найголовніший стимул до навчання — це гра. Адже порівняно з іншими видами, гра є найбільш ефективною. Рольові ігри можна використовувати як для досягнення успіхів у навчанні, так і для покращення комунікативних навичок учнів. Рольова гра є універсальним методом для навчання новій дисципліні, адже вона сприяє засвоєнню знань не примусово, а по бажанню і проходить в неформальних обставинах.

Використання рольових ігор на уроках англійської мови несе в собі інформативність та результативність. Гра допомагає учневі подолати замкнутість, розвиває його комунікативні навички. Що, в свою чергу, допомагає вільно висловлювати свої думки, не хвилюючись через можливість неправильної відповіді. Гра частково змінює обов'язки учня, він відчуває себе на рівних з іншими, не боїться отримати двійку або виглядати смішним. Проведення уроку у такій формі дає змогу відволіктися від реальної ситуації, забути про відповідальність. Завдяки цьому методу навчання можна розвивати фантазію та творчі навички, залежно від виду гри. Найголовнішою перевагою гри є те, що вона підтримує інтерес до предмету. Користуючись іграми на уроці англійської мови можна опанувати предмет у цікавій формі, покращити пам'ять, увагу, кмітливість. Учень отримує задоволення від процесу, а це, в свою чергу, стимулює бажання грати далі.

Для того щоб грати в рольові ігри на уроках англійської мови потрібно завчасно пропрацювати необхідні навички у соціальній сфері. Також,

ознайомити учня з діалогічною англійською мовою. Існує безліч вправ на тренування. Серед них: розвиток навичок розмови по телефону, діалоги на задану тему з декількох реплік, написання діалогів англійською мовою за зразком, читання й відтворення цих діалогів напам'ять, програвання діалогу в парах.

Гра допомагає засвоїти інформацію емоційно та інтелектуально, а потім і систему відносин між людьми. В процесі гри задіяна інтелектуальна, емоційна, волява та комунікативна сторона особистості.

У ході написання роботи було вивчено проблему використання ігрової діяльності на уроках англійської мови на початковому й середньому етапі навчання. Було виявлено позитивний вплив гри на засвоєння матеріалу. Розглянуто різні види ігор, їх вплив на навчальний процес.

Ігри сприяють виконанню важливих методичних завдань:

- Формуванню психологічної готовності дітей до комунікативних відносин;
- Забезпеченню природної необхідності багаторазового повторення ними мовного матеріалу;
- Тренуванню учнів у виборі потрібного мовного варіанта, що є підготовкою до ситуативної спонтанності мови взагалі.

У практичній частині були наведені приклади різних варіантів рольових ігор. Було проаналізовано кожну гру, що дає змогу краще зрозуміти суть методу, його результативність та ефективність.

Я, Рожкова Олена Володимирівна, своїм підписом засвідчую, що моя бакалаврська робота «Рольові ігри на уроках англійської мови» виконана з дотриманням усіх вимог до наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань, самостійно та індивідуально. При написанні роботи я

дотримувалась принципів академічної доброчесності та несу відповідальність за порушення загальноприйнятих правил цитування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексіна Е.В. Навчальні ігри на уроках англійської мови//Педагогіка. — 2002. — №4. — с. 66-68.
2. Білоус М.А. Варіанти ситуативних ролей для середньої школи // ІМШ. — 2000. — №6. — 19-20 с.
3. Бочаров Л.Н. Ігри на уроках англійської мови на початковому та середньому ступенях навчання // . ІМШ — 2004. — № 3. — 27 с.
4. Виготський Л.С. Педагогічна психологія // М.: Педагогіка, 2008. — с.232.
6. Газман О.С. Роль гри у формуванні особи// Навчальна педагогіка, 2001. — № 9. — с. 22.
7. Дворник М.В. Гра та ігрова ситуація на початковому та середньому ступенях навчання // ІЯШ. — 2008. — №6. — с. 48-53.
8. Єрмоленко Л.П. Комунікативний підхід до навчання англійської мови в середній школі // Іноземні мови . — 2002. — № 3. — с. 11.
9. Зеньковський В.В. Проблеми виховання на тлі християнської антропології/В.В. Зеньковський — Клин: Фонд «Християнське життя», 2002 — с. 200.
10. Колесніченко О.А. Рольові ігри у викладанні іноземних мов// ІЯШ. — №4, 2006. — С. 14-16.
11. Коптелова І.Е. Ігри зі словами. – Іноземні мови. — 2003. — №1. — с. 110.
12. Кулагіна І.Ю. Вікова психологія (Розвиток дитини від народження до 17 років): Навчальний посібник / І.Ю. Кулагіна — 2002 — 120 с.
13. Лейтес Н.С. Віковий підхід до проблеми дитячої обдарованості/ Н.С. Лейтес // Основні сучасні концепції творчості та обдарованості — М.: Просвітлення, 2003. — 120 с.

14. Лівінгстоун К. Рольові ігри в навчанні іноземних мов/ К. Лівінгстоун
—— М.: Вища школа, 2003. —— 169 с.
15. Ломаченко О. Л. Рольова гра на уроках англійської мов в 8 класі //.-
2001. —— №5. —— с. 87-89.
16. Мільруд Р. П. Організація рольової гри на уроці // —— 2005.
—— № 3 —— с. 230.
17. Носаченко І. Системний підхід до використання рольових ігор у
навчанні // Неперервна професійна освіта: Теорія і практика. —— 2006.
—— № 2. —— с.108
18. Олійник Т.І. Рольова гра у навчанні англійської мови в 6-8 класах.,
2003. —— 127 с.
19. Огієнко А. А. Психологічні аспекти. —— М.: Педагогіка, 2002;
600. № 1 —— с. 202
20. Усенко М.Ф. —— Навчальні ігри на уроці англійської мови. ——
М.: 2003. - 112 с.
21. Уханов К.Д. —— Оцінка поведінки школярів на уроках, 2002.
—— 102 с. 150.
22. Титеренко В.М. Методична типологія рольових ігор // ІМШ. ——
2000. —— №2. —— с. 25-30.
23. Ельконін Д.Б. Психологія гри. —— М.: Педагогіка, 1999. ——
304 с.
24. Якобсон П.М. Психологія почуттів та мотивації: Вибр. Психолог.
Тр. / П.М. Якобсон, 2012. —— 304 с.

СПИСОК ДОВІДКОВИХ ДЖЕРЕЛ

25. Callahan J.F., Clark L.H. Teaching in the Middle and Secondary School.
- MacMillan Publishing Company, 2004. —— 205 p.

26. Hughes A. Testing for Language Teaching. — Cambridge University Press, 2004. — 107 p.
27. Maley A., Duff A. Technique in Language Learning. — Cambridge University Press, 2003. — 140 p.
28. Milner G.A. Language and Communication. — New York, Toronto, London; McGraw — Hill Book Company, 2000. — 185 p.
29. Oller J.W. Methods That Work. — Heinle and Heinle Publishers, 2004. - 197 p.
30. Электронный ресурс: <https://vseosvita.ua/library/igri-na-urokah-anglijskoi-movi-4822.html> [Дата звернення 03.05.10].

«Додаток А»

Very Vanilla fruit salad

«Додаток Б»

Recipe of a Vanilla Fruit Salad

Very Vanilla Fruit Salad

RATING ★★★★★

● Low Calorie ● Low Fat ● Low Sodium

Refreshing fruit salad is welcome anytime -- serve at brunch, at dessert or snack time, or bring to a potluck.

Makes 10 (1/2-cup) servings.

Prep Time: 15 minutes

Refrigerate: 1 hour

INGREDIENTS

2 cups strawberries, halved
 1 cup blueberries
 1 cup fresh or canned pineapple chunks
 1 cup cantaloupe chunks
 2 kiwis, peeled and sliced
 1/4 cup confectioners' sugar
 2 teaspoons McCormick® Pure Vanilla Extract

DIRECTIONS

1. Mix fruit, confectioners' sugar and vanilla in large bowl. Cover.
2. Refrigerate 1 hour or until ready to serve.

TIPS

Raspberry Fruit Salad: Prepare as directed. Use McCormick® Raspberry Extract in place of the vanilla.

